

CARENȚELE AFECTIVE – MANIFESTĂRI ȘI REMEDII PSIHOPEDAGOGICE - MODELUL ÎN CINCI PAȘI -

PROFESOR PSIHOPEDAGOG IOANA NAIDIN
GRĂDINIȚA SPECIALĂ CLUJ-NAPOCA

I. Considerații teoretice asupra modelului în cinci pași

În cadrul grupurilor dintr-o instituție apar tensiuni negative – ca reflex a nevoii de a ocoli anumiți indivizi sau situații, determinând comportamente de evitare; după identificarea tensiunilor este important să încercăm să remediem efectele tensiunilor negative pentru asigurarea coeziunii în grup și dezvoltarea unor comportamente pozitive, de apropiere/ relaționare interpersonală.

Modelul în cinci pași cuprinde următoarele:

- 1.PROBLEMA: se referă la întrebarea formulată de conducătorul unității preocupat de o problemă legată de activitatea grupurilor care dezvoltă un comportament de evitare;
- 2.PROVOCAREA: obiectivul pe care îl urmărește conducătorul;
- 3.SOLUȚII POSIBILE: idei/ soluții posibile pentru a face față provocării;
- 4.PROPUNERI DE ACTIVITĂȚI: activitatea practică aplicabilă pentru a realiza soluțiile identificate;
- 5.REFLECȚIE ȘI ACȚIUNE: întrebări care incită la reflecție asupra schimbărilor produse și asupra remediilor necesare.

II. Aplicații practice ale modelului în cinci pași

1. PROBLEMA

În Grădinița Specială Cluj-Napoca grupul copiilor cu carențe afective, frustrați de afecțiuni, creează tensiuni negative asupra familiei/tutorilor și celor care lucrează cu copiii, prin manifestarea unui comportament negativist, agitație/ instabilitate psihomotorie, anxietate, relaționare deficitară cu alții.

Trebuințele afective ale copilului, la vârsta preșcolară, sunt la fel de importante ca și celelalte trebuințe vitale și nesatisfacerea lor poate avea consecințe grave în dezvoltarea personalității copilului.

Aproape toate nevoile copilului sunt satisfacute în cadrul familiei, de aceea relațiile și climatul din familie sunt esențiale în evoluția fizică, psihică și spirituală a copilului, aceasta trebuind să asigure dragoste, aprobare, atenție, respect între membrii ei. Experiența a demonstrat că principalele cauze răspunzătoare de tulburările în plan afectiv, mai ales în cazul preșcolarilor, sunt regăsite, cel mai adesea în familie.

Atunci când absența părinților este îndelungată, din diverse cauze, cum ar fi:

- separarea părinților,
- divorț,
- plecare în străinătate,
- deces etc.

sau atmosfera familială este în permanență conflictuală, se observă:

- regres generalizat,
- manifestarea unui comportament negativist,
- agitație, instabilitate psihomotorie,
- anxietate,
- lipsa de răbdare și atenție;
- copiii devin inhibați, uneori auto și heteroagresivi, se simt neglijăți, prezintă dificultăți de adaptare și relații deficitare cu mediul social.

Carența afectivă, determinată de lipsa sau insuficiența afecțiunii determină frustrare și rigiditate afectiv-comportamentală; rigiditatea la vârste mici se transformă cu timpul în trăsături de caracter: duritate, severitate, intangibilitate, încăpățănare.

În literatura de specialitate se menționează că trebuințele de afectivitate sunt mai accentuate la categoria de vârstă 3-7 ani, decât la categoria 7-11 ani pentru că primii sunt mai vulnerabili și mai imaturi afectiv, având resurse limitate pentru a se adapta și apăra. Eysenck (1988) observa că deficitul de atenție la persoanele carente afectiv este foarte mare. Frustrările afective reduc considerabil capacitatea memoriei active, deoarece o mare parte a memoriei celor în cauză este "ocupată" cu gândurile de neliniște, teamă, nemaifiind disponibili pentru scopul cognitiv (Tobies, 1986).

În mediul familial și în grădiniță copiii crențați afectiv au manifestări comportamentale negative, fiind dificilă abordarea lor și relaționarea cu ei.

Ne punem **întrebarea**: cum am putea să diminuăm efectele crenței afective în rândul copiilor și să îmbunătățim relația acestora cu familia și personalul educativ/de îngrijire?

2. PROVOCAREA

- Dezvoltarea și schimbarea mentalităților și atitudinilor factorilor implicați (familia, cadre didactice, infirmiere) în educarea și creșterea copilului crențat afectiv;
- Reconsiderarea sprijinului ce se acordă copiilor cu tulburări socioafective;
- Dezvoltarea capacității de autoreglare și control voluntar ale copiilor.

3. SOLUȚII POSIBILE

A. Organizarea de activități destinate consilierii parentale și oferirea de suport psihopedagogic;

B. Prevenirea și combaterea comportamentelor inadecvate și gestionarea situațiilor conflictuale de către cadre didactice și infirmiere;

4. PROPUNERI DE ACTIVITĂȚI

A. Organizarea de activități destinate consilierii parentale și oferirea de suport psihopedagogic;

A1. Identificarea perioadelor de timp când familiile/ tutorii sunt alături de copii (aplicație de chestionare, discuții cu familia/ tutorii);

A2. Participarea părinților/tutorilor/aparținătorilor la consiliere individuală și lectorate tematice (ex. "Atitudinea adultului față de preșcolarul crențat afectiv", "Dezvoltarea stimei de sine la preșcolari", "Atitudini parentale eficiente în diminuarea manifestărilor negative în comportamentul copiilor", teme de prevenire a agresivității și violenței, etc.);

A3. Activități în parteneriat la grupă, cu părinții; (ex. Ziua internațională de conștientizare a autismului – act. artistico-plastice)

A4. Organizarea de acțiuni cu implicarea familiei: ieșiri, excursii, vizite, aniversări, serbări, la care să participe familia/ tutorii;

B. Prevenirea și combaterea comportamentelor inadecvate și gestionarea situațiilor conflictuale de către cadre didactice și infirmiere ;

B1. Informarea cadrelor asupra cauzelor problemelor copilului prin: discuții individuale, ședințe cu părinții, oferirea de suport teoretic/ bibliografie; cursuri de formare; popularizarea drepturilor copilului prin afișarea unor panouri/ banere;

B2. La nivelul grupei instituirea regulilor grupei; sistem de apreciere/ motivare pentru comportamente pozitive: laude, aprecieri, recompense (dulciuri, jucării, buline, etc.)

B3. Organizarea și implicarea copiilor în activități în care au succes, dezvoltându-le astfel stima de sine, motivația, încrederea în forțele proprii,.

5. REFLECȚIE ȘI ACȚIUNE

S-a diminuat comportamentul negativ în familie și la grădiniță?

Comportamentul negativ s-a diminuat prin;

- înțelegerea și acceptarea problemelor copilului;
- punerea în valoare a ceea ce poate face copilul;
- adaptarea metodelor de lucru la particularitățile copilului;
- oferirea unui mediu afectiv-motivațional, stenic, securizant;
- implicarea familiei într-un parteneriat activ cu grădinița.

Bibliografie:

Comunicare și leadership - tema 3 - Grupul ca formațiune psiho-socială – chestionar feedback, suport de curs.

Braslavschi, Z., *Impactul carenței afective la vârsta preșcolară și școlară mică asupra dezvoltării personalității*, <http://www.prodidactica.md>.

<http://www.scribd.com/.../Terapie-Complexe-La-Copii>.